

قلمرو زبانی

- نوع ساخت واژه ای زیر را مشخص کنید

بیان ها   دون همتان   زنخدان   نگون بخت

۲- در کدام گزینه مفعول وجود ندارد؟

(۱) در نابسته ی احسان گشاده است

به هر کس آنچه می باید داده است

(۲) دگر روز باز اتفاق اوفتاد

که روزی رسان قوت روزی بداد

(۳) هر نفس آواز عشق می رسد از چپ و راست

ما به فلک می رویم عزم تماشا که راست؟

(۴) زنخدان فرو برد چندی به جیب

که بخشنده روزی فرستد ز غیب

۳- در کدام بیت جهش ضمیر دیده می شود؟ نقش آن را بنویسید؟

الف) اگر لطفش قرین حال گردد

همه ادبارها اقبال گردد

ب) نه بیگانه تیمارخوردش نه دوست

چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست

ج) بگیر ای جوان دست درویش پیر

نه خود را بیفکن که دستم بگیر

۴- معنی لغات مشخص شده را بنویسید.

الف) به ترتیبی نهاده وضع عالم

ب) برو شیر درنده باش ای دغل

ج) امیر مسعود شبگیر برنشست

ه) چون نامه ها گسیل کرده شود

و) به خط خویش نکت بیرون می آورد

ز) هم خطواتش متقارب به هم

ح) ستوده ی اهل حقیقت بود

۴- فعل مجهول را در نمونه های زیر بیابید

الف) خوشتر آن باشد که سرّ دلبران

گفته آید در حدیث دیگران

ب) اگر درویش از الله، جز الله بخواهد، در اجابت بر روی بسته شود

۵- در متن زیر دو گروه اسمی بیابید که یک وابسته ی پیشین و یک وابسته ی پسین داشته باشد (نوع آنها مشخص شود).
«این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم در نهاد تا نزدیک نماز بیشین از این مهمات فارغ شده بود.»

۶- در نوشته های زیر نقش های تبعی را بیابید و نوع آن را بنویسید؟

الف) پدر جلال امین، محمد بن حسین خطیبی از دانشمندان روزگار خود بود.

ب) مولانا چندین نامه و پیغام فرستاد و غزل سرود.

ج) روی تا دارم به کویش در بهشتم در بهشت   چو ز کویش باز گردم در سَقَر (جهنم) گردم همی

۷- حذف را در بیت زیر بیابید و نوع آن را مشخص کنید.

و گر توفیق او یک سو نهد پای   نه از تدبیر کار آید نه از رای

۸- نقش کلمات در بیت زیر را به طور کامل بنویسید

باز، گردِ شمس می گردم عجب   هم ز فر شمس باشد این سبب

قلمرو ادبی

-نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید؟

الف) زندگانی جلال الدین محمد   ب) تحفه الاحرار

ج) بهارستان   ج) فرهاد و شیرین

۲- آرایه های ادبی بیت زیر را بیابید (پنج مورد)

بخت جوان یارما، دادن جان کار ما   قافله سالار ما فخر جهان مصطفاست

۳- شیوه ی بلاغی در بیت زیر را توضیح دهید؟

شغال نگون بخت را شیر خورد   بماند آنچه روباه از آن سیر خورد

۴- در جملات زیر قسمت هایی که زیر آنها خط کشیده شده است چه آرایه ای وجود دارد؟

الف) به کران آب فرود مدند و خیمه ها و شرع ها زده بودند

ب) این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم در نهاد

ج) از اندک مایه حطام دنیا حلال است و کفایت است

د) ترک من خراب شبگرد مبتلا کن

ه) بخت جوان یارما، دادن جان کارما

و) چنان سعی کن کز تو ما نه چو شیر چها باشی چو روبه وامانده سیر؟

ز) بگیر ای جوان دست درویش پیر نه خود را بیفکن که دستم بگیر

ح) هر نفس آواز عشق می رسد از چپ و راست

۵- دو مورد از ویژگی های نثر تاریخ بیهقی را بنویسید.

۶- در شعر مولانا «نی» نماد چیست؟

۷- در جمله ی زیر چه آرایه ی ادبی وجود دارد؟ «خود را با سرودن غزل های گرم و پر سوز گداز عاشقانه سرگرم می کرد؟»

قلمرو فکری

۱- مفهوم بیت زیر با کدام بیت تناسب دارد؟

ما به فلک بوده ایم یار ملک بوده ایم باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست

الف) من بلبل فصیحم من همدم مسیحم من پرده دار انسم من پرده ساز جانم

ب) من گندم بهشت به یک جو نمی خرم سیمرخ من به دانه سر آرد فرو کجا؟

ج) من ملک بودم و فردوس برین جایم بود آدم آورد در این دیر خراب آبادم

د) من آن نیم که دیدی آوازه ام شنیدی در من به چشم معنی بنگر که من نه آنم

۲- درک و دریافت خود را از بیت زیر بنویسید

بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش

۳- در بیت زیر «لطف خداوند» باعث چه چیزی می شود؟

اگر لطفش قرین حال گردد همه ادبارها اقبال گردد

۴- با توجه به بیت (کمال عقل آن باشد در این راه که گوید نیستم از هیچ آگاه) «عدم آگاهی انسان» از چه چیزی را بیان نموده است؟

۵- در بیت زیر انسان بخشنده چه ویژگی دارد؟

کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست   که دون همتا نند بی مغز و پوست

۶- متن زیر را به فارسی روان بازگردانی کنید؟

«تا این عارضه افتاده بود بونصر نامه های رسیده را به خط خویش نکت بیرون آورد و از بسیاری نکت چیزی که در او کراهیتی نبود، می فرستاد فرود سرای به دست من و من به آعاجی خادم می دادم و خیر خیر جواب می آوردم»

۷- مفهوم جملات و ترکیبات زیر را بنویسید؟

الف) در عهده ی این نشوم   ب) او خداوند ولایت است

ج) و فراخ تر بتوانند زیست   د) و هنر آن بود

ه) و امیر از آن جهان آمده   و) به توفیق موکد گشا

ز) نیک کوفته شد   ح) نشستن و دریدن گرفت

۸- معنی بیت زیر را بنویسید؟

کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست   چرا به دانه ی انسانیت این گمان باشد